

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625-06 ש' ואח' נ' ש'
תלה"מ 17-09-6016-09 ש' נ' ש'

בפני כבוד השופטת שלי אייזנברג,
סגנית נשיא לענייני משפחה-מחוז חיפה

בעניין הקטין א' ש'

התובע/נתבע ב' ב' ש'

ע"י ב"כ עוה"ד דניאלה יובנוביץ-טויטו

נגד

הנתבעת/תובעת ג' ש'

ע"י ב"כ עוה"ד נעם אפשטיין

פסק דין

ההליך

1. בפני תביעות הדדיות:

6 מטעם התובע הוגשה בתלה"מ 17-06-39625 – תביעה לצו מניעה שיאסור על הנתבעת
7 להעתיק את מקום מגורי הקטין ומקום חינוכו.
8 מטעם התובעת תלה"מ 17-09-6016 – תביעה להתיר לה להעתיק את מקום מגורי הקטין ל--.

רקע והשתלשלות ההליכים המשפטיים:

11 2. התובע/הנתבע (להלן יכונה: "האב") והנתבעת/התובעת (להלן תכונה: "האם") נישאו זל"ז
12 בשנת 2004 ומנישואיהם נולד בנם הקטין א' ש' יליד-- , כבן 11 שנים (להלן יכונה: "הקטין").

14 3. הצדדים התגרשו בשנת 2013 ואישרו בבית המשפט הסכם גירושין שקיבל תוקף של פסק דין
15 ביום 21.3.13. (להלן: "הסכם הגירושין").

17 4. בהסכם הגירושין נקבע כי הקטין יישאר במשמורתה של האם. כן נקבע כי האב יהיה זכאי
18 לבקר את הקטין בכל עת בתיאום טלפוני עם האם ובהסכמתה, תוך התחשבות בטובת
19 הקטין, בגילו, ברצונו ובשגרת יומו. בהמשך צוין כי בהעדר הסכמה יתקיימו זמני השהות
20 בימים ב' ו-ד' מהשעה 16:00 ועד השעה 20:00 כאשר במידה והאם תעבור מאזור --- אזי
21 ידרשו הצדדים לקביעת הסדרי ראייה מחודשים בהתאמה. כן נקבע כי הקטין ישהה עם אביו
22 בכל סוף שבוע שני מיום שישי בשעה 15:00 ועד מוצאי שבת ב-19:00.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

5. באפריל 2017 הגיש האב בקשה ליישוב סכסוך במסגרתה, עתר בבקשה דחופה לאסור על האם להעתיק את מקום מגוריה ל--- ללא הסכמתו. בית המשפט נעתר לבקשה כאשר הצו ניתן למשך 60 יום עם הבהרה, כי ככל והצדדים לא יגיעו להבנה במסגרת הליך מהות, על האב לעתור בתביעה מתאימה. הצדדים לא הגיעו להבנות- הבקשה ליישוב סכסוך נמחקה והוגשו התובענות דנן.
6. כעולה מתביעת האם, בקשתה להעתיק את מקום המגורים ל--- הייתה נעוצה בעובדה כי היה לה בן זוג שהתגורר ב---. האם פירטה כי הרתה לבן זוגה ואף קיבלה הצעת נישואין. האם ביקשה להתיר לה להעתיק את מקום מגוריה על מנת לאפשר לה לבסס את הקשר הזוגי ולהמשיך בחייה כפי שעשה האב שנישא בשנית ומצפה לילד נוסף.
7. בהתאם להחלטת בית המשפט, הוגש ביום 18.10.17 תסקיר עו"ס לסדרי דין. (להלן: "התסקיר הראשון"). העו"ס לסדרי דין המליצה שלא להתיר את המעבר וציינה כי התרשמה, שגם ללא היכרות והסתגלות למקום מגורים ולימודים חדש, רבים האתגרים העומדים בפני הקטין: נישואי כל אחד מההורים לבן זוג חדש וציפייה לילדים מהזוגיות החדשה של שני ההורים ולכן מומלץ שיישאר במקום מגוריו הנוכחי.
8. בדיון שהתקיים ביום 9.11.17, הביעה האם התנגדותה להמלצות התסקיר וביהמ"ש נעתר לבקשתה למנות פסיכולוג מומחה מטעמו, שיבחן האם תביעתה מתיישבת עם טובת הקטין בשים לב להיותה ההורה הדומיננטי של הקטין מאז נולד.
9. ביום 15.11.17 הודיעה האם כי היא חוזרת בה מבקשתה להעתיק את מקום מגורי הקטין ל--- ומבקשת נוכח התמורות שחלו בחייה להעתיק את מקום מגוריה למושב --- באזור ---, שם מתגוררים הוריה. כן ביקשה לבטל את מינויו של המומחה שמונה לבקשתה. האב הביע התנגדותו לבקשה להעתיק את מקום מגורי הקטין ל---.
10. ביום 14.11.18 נערך תסקיר עו"ס משלים (להלן: "התסקיר המאוחר"), בו המליצה העו"ס להעתר לבקשת האם. לעניין זמני השהות הומלץ כי האב והקטין יפגשו אחת לשבוע: פעמיים בחודש האב יפגוש את הקטין באזור --- בקניון או במקום מוסכם אחר ופעמיים בחודש האם תביא את הקטין לבית האב למפגש בין השעות 17:00 עד 20:00. סופי השבוע

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'
תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1 ימשיכו להתקיים במתכונת הקיימת, בכל סוף שבוע שני כאשר האב יאסוף את הקטין
2 ממסגרות החינוך והאם תשיבו מבית האב במוצאי שבת.
3 11. ביום 30.4.18 נחקרו העו"ס לסדרי דין והצדדים. בתום הדיון הורה בית המשפט על שמיעת
4 הקטין באמצעות המחלקה לשיתוף ילדים. ביום 30.5.18 נשמע הקטין במחלקה לשיתוף
5 ילדים – הקטין ביקש להעביר את דבריו לבית המשפט באמצעות הדו"ח ולא באמצעות
6 שיחה ישירה עם בית המשפט. דו"ח חסוי מצוי בפני בית המשפט.
7 משהגישו הצדדים סיכומיהם, הגיעה העת למתן פסק דין.
8

טענות האם

9
10 12. לטענת האם, מאז הוגשה התביעה חל שינוי במצבם המשפחתי של שני ההורים ואף ביעד
11 שאליו היא עותרת לעבור. אולם הטעם בבסיס התביעה, רצונה של האם להעתיק מקום
12 מגוריה למקום בו תהיה לה משפחה וסביבה תומכת נותר בעינו.
13

14 13. לטענת האם, מקום מגוריה הנוכחי ב--- אינו מהווה לה מקור בטחון ושמחה כאשר במושב
15 --- גרים הוריה ובני משפחתה. האם סבורה כי העתקת מקום המגורים הינה לטובת הקטין
16 שיוכל ליהנות מבני משפחתו המורחבת בצד קיום הסדרי קשר עם אביו.
17

18 14. בסיכומיה התייחסה האם לשאלות בית המשפט שהופנו אליה בישיבת ההוכחות, באשר
19 להתכונת המעשית של קיום זמני שהות נוכח המרחק בין --- לבין --- והעובדה שאין לה
20 רישיון נהיגה. לטענתה המצב שונה כיום מהמצב שהיה בדיון. הזמן איננו דוחק כיוון שאז
21 היתה ציפיה להכריע בסוגיה טרם פתיחת שנת הלימודים וכיום המצב שונה, לאם יש די זמן
22 לחשוב ולתכנן את מעשיה. לאם יהיה זמן למצוא דירה ולערוך את כל הבדיקות והתיאומים
23 הדרושים להבטחת זמני שהות בין האב לקטין לרבות נטל ההסעות בהתאם לזמני שהות
24 שייקבעו. האם פרטה כי במושב --- יש בתים ויחידות דיור להשכרה וככל ולא ימצא מקום
25 מתאים, תשכור דירה ב---.
26

27 15. האם מבינה שהמעבר ישית עליה עלות כלכלית גבוהה במימון מוניות ספיישל לזמני שהות
28 (250 ₪ לכל כיוון) כאשר בהתאם להמלצת העו"ס הוטלו עליה 4 נסיעות בחודש. לטענתה,
29 הוריה יסייעו לה במימון ההסעות ובמקביל היא עורכת בירורים לבחון האם מישהו
30 מהמושב יוכל להסיע אותה בעלות נמוכה יותר.
31

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

16. האם בדקה את אפשרויות התעסוקה באזור ---. אמה עובדת בגן ילדים פרטי במושב ואמרה
2 לה שככל הנראה גם היא תוכל להשתלב בגן במשרה מלאה. ככל שהדבר לא יצלח, לאם
3 תכנית חלופית, להשתלב בעבודה בחברת --- בה היא עובדת היום, באזור ---.
17. האם בסיכומיה ביקשה ליישם את אבני הבוחן בדיון במעבר מגורים על הנסיבות וטענה
4 כדלקמן:
5 רצון הילד ועמדתו – עמדת הקטין חסויה ואולם העו"ס מסרה בחקירתה כי בתסקיר
6 הראשון הקטין מסר לה שאינו רוצה לעבור ל--- ובאותה נשימה אמר, כי אביו אמר לו לומר
7 זאת. הואיל והמעבר העומד על הפרק כעת הינו למושב --- ולא ל---, בשים לב לבני
8 המשפחה המתגוררים במושב, מדובר בשינוי מהותי.
9 איכות הקשר בין הקטין להוריו – הקשר של האם והקטין קרוב ועמוק יותר מהקשר של
10 האב עימו. כעולה מחקירת העו"ס, לאם קשר יומיומי עם המסגרת החינוכית, היא קשובה
11 לצרכיו של הקטין, בעוד הקשר של האב מתבטא רק באירועים מסויימים בבית הספר.
12 העו"ס מעריכה שהמעבר לא יפגע בהסדרי הקשר, הקטין יוכל לעמוד בנסיבות, כאשר אין
13 שינוי בזמני השהות. האם ציינה כי האב אינו נוטל חלק בזמני השהות בחופשות, לרבות
14 בחופשת הקיץ כאשר היא נאלצת להעדר ממקום עבודתה.
15 נכונות ההורה המשמורן לשמור על הקשר עם ההורה הלא משמורן – האם מכירה בחשיבות
16 הקשר בין האב לקטין ועודדה אותו מאז ומתמיד. העו"ס הביעה דעתה בחקירה כי האם
17 מכבדת החלטות שיפוטיות ותקיים את זמני השהות שייקבעו על ידי בית המשפט. עוד טענה
18 האם כי האב ואשתו הנוכחית מנסים לפגוע בקשר שלה עם הקטין ומנצלים את היותה
19 נעדרת משפחה ותמיכה באזור ---. לטענתה בסופי שבוע בהם הקטין נמצא עם אביו
20 מתקיימים עימותים בינה לבין האב ואשתו אשר צועקים עליה וגורמים לקטין מצוקה רבה.
21 מסוגלות הקטין להקלט בסביבה חדשה – האם מפנה לחקירת העו"ס שהביעה דעתה
22 שהקטין מסוגל למעבר וייתכן מאוד שהמעבר גם ייטיב איתו מאחר ויש לו במושב משפחה
23 מורחבת, סבים ודודים, דבר שאין לו ב---.
24
25
18. האם מפנה לגישה המנחה של בית המשפט העליון בסוגיה של העתקת מקום מגורים, פסק
26 דינה של כבוד השופטת דורנר ברע"א 4575/00 ולפסק הדין של כבוד השופט אסף זגורי
27 בתמ"ש (טבריה) 12148-04-10.
28 בהתאם להלכה הפסוקה נעזר בית המשפט בחוות דעת מומחה. בהליכים דנן הוגשו שתי
29 חוות דעת של העו"ס לסדרי דין, בראשונה הומלץ שלא להתיר את בקשת האם לעבור ל---
30 ובשניה, הומלץ לאשר את המעבר למושב ---. מעמדתה המשתנה של העו"ס לסדרי דין,
31 למדה האם שאין מדובר במומחית שתומכת "בעניינים עצומות" ברצונו של ההורה
32

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625-06 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

- 1 המשמורן, אלא מעמידה בראש שיקוליה את טובת הקטין ולכן יש לקבל את המלצותיה.
2 לטענת האם, בהתאם לפסיקה בית המשפט יאמץ את המלצת המומחה אלא אם קיימים
3 טעמים נכבדים ובעלי משקל ממשי המצדיקים סטייה מההמלצות.
4
5 האם מדגישה כי המעבר ייטיב עמה ביחס לקשיים עימם היא מתמודדת: תהיה לה תמיכה
6 רגשית ובטחון בשל המצאותה בקרבת בני משפחתה. תהיה לה אפשרות להעזר בבני משפחה
7 לצורך שמירה על הקטין בשעות העבודה שלה. כן המלצות התסקיר האחרון מבטיחות קיום
8 זמני שהות דומים לזמני השהות הנוהגים כיום. עוד טוענת האם כי הינה מאוימת על ידי
9 האב, שבעבר סבל ממצוקה נפשית וטופל וכיום למיטב ידיעתה, אינו מטופל. על אף שהעו"ס
10 ציינה כי בנסיבות הנוכחיות האב הינו יציב ואיננו מהווה איום, האם עודנה חשה מאוימת
11 ובחודש אוקטובר 2017 הגישה בקשה לצו הגנה בעקבות מקרה שהנתבע קילל אותה ואיים
12 עליה בנוכחות הקטין.
13
14 לעניין חקירתה ע"י בית המשפט בדיון ההוכחות הדגישה האם, כי בזמן הדיון טרם בשלה
15 העת למעבר ולכן היתה אי וודאות בנוגע להסעות הדרושות לזמני השהות. היום המצב
16 שונה, ועם מתן פסק הדין לקראת שנת הלימודים הבאה יהיה די והותר זמן לאם לתכנן את
17 המעבר, לחפש מקום מגורים, מקום עבודה ואת הסדרי הנסיעה לזמני השהות.
18
19 לסיכום טוענת האם, כי טובת הקטין לעבור עמה למושב ---, אמנם ה--- מהוות את סביבתו
20 הטבעית ויהיה עליו להסתגל לסביבה חדשה באופן שדורש מאמץ וסבלנות ואף קושי. יחד
21 עם זאת, בסביבה החדשה תהיה לאם ולקטין משפחה מורחבת שאין לו ב--- וסביר כי
22 כדרכם של ילדים יכיר חברים חדשים. מאחר והמעבר ייטיב עם האם, ברור כי הוא ייטיב
23 גם עם הקטין המצוי במשמורתה. האם מתחייבת לכבד כל החלטה שיפוטית, לגלות
24 גמישות. לטענתה יש לה יכולת ועזרה להתאים את עצמה לזמני השהות, כמו גם היכולת
25 להתפרנס ולכלכל את הקטין במושב ---.
26 האם עותרת לשנות את המתווה שגובש בתסקיר המחייב אותה להסיע את הקטין לבית
27 האב ואילו את האב להסיע את הקטין לתחנת הרכבת ב---. האם מבקשת שהאב יחויב
28 להסיע את הקטין עד לביתה, בין ב--- ובין במושב ---, כאשר יש לו רכב, בניגוד אליה. לגבי
29 סופי שבוע עותרת האם, להפוך את הנטל, כך שהיא תחויב להסיע את הקטין בימי שישי
30 בתחבורה ציבורית והאב יחויב להשיבו במוצאי שבת ולא ההיפך כפי שהמליצה העו"ס.
31
32

טענות האב:

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

22. האב מדגיש כי במהלך השנה האחרונה נישא מחדש והוא אב לתינוקת בת חמישה חודשים. 1
האב מדגיש כי בהתאם לזמני השהות שנקבעו בהסכם הגירושין, זמני השהות רחבים ממה 2
שנקבע בהסכם בתיאום בין ההורים. הקטין נוהג לישון אצלו באמצע השבוע ולעיתים גם 3
בסוף השבוע שמתחיל ביום חמישי במקום ביום שישי. בהתאם להסכם הגירושין עברה 4
האם להתגורר בדירה שכורה ב--- בסמוך לאב וכך מתגוררים הצדדים בסמיכות גיאוגרפית 5
במשך שנים כאשר הקטין רשאי לבקר את אביו בכל עת שהוא חפץ. האב הפנה לחקירת 6
האם בעמ' 21 לפרוטוקול שם אישרה כי הקטין ישן אצל האב באמצע השבוע ובסופי שבוע 7
מיום חמישי ועד יום ראשון בבוקר ישירות למסגרת החינוכית. כן אישרה האם כי האב 8
מסיע את הקטין לבית הספר ומשתתף באירועים של הקטין בבית הספר. (ראה עמ' 26-27 9
לפרוטוקול). האב מבקש להדגיש כי זמני השהות המורחבים מתאפשרים בשל קרבת 10
המגורים בין ההורים. 11
12
23. האב מדגיש כי ביום 5.11.17 הודיעה האם לבית המשפט, כי בשל שיקולים כלכליים (חוסר 13
יכולת כלכלית לשלם למומחה), היא החליטה להמנע מהעתקת מקום מגורי הקטין ל--- 14
וביקשה להתיר לה לעבור למושב ---. שיקוליה של האם היו כלכליים גרידא על אף שניסתה 15
ליצור מצג כי השינוי נובע משיקולים של טובת הקטין. האם לא מצאה עבודה שתכשיר 16
מעבר למושב --- ומסיכומיה עולה כי עד עתה אין לה הצעת עבודה על הפרק. לטענת האב, 17
האם שיקרה בבית המשפט ושינתה גרסאות, כשאמרה מחד, שיש לה עבודה במושב ומאידך 18
אמרה, שאינה יכולה למצוא עבודה אם היא עדיין לא יודעת שהיא עוברת. (עמ' 22 ו-25 19
לפרוטוקול). האם בחקירתה לא ידעה להסביר כיצד תביא את הקטין לאביו כאשר אין לה 20
רישיון נהיגה. אחר כך טענה כי אחיה יסיע אותה לרכבת ובמידה ואחיה לא יוכל, ניתן 21
להבין כי לא יהיה לה איך להגיע לתחנת הרכבת וזמני השהות יסוכלו. לטענת האב, טענת 22
האם בסיכומים כי תסתמך על עזרת הוריה בסך 1,500 ₪ עבור נסיעות, היא טענה חדשה 23
שנולדה לצורך הכנת הסיכומים ואין באפשרותו לחקור את ההורים אודות אפשרות זו. 24
לטענתו, הוריה של האם שכירים המשתכרים בשכר מינימום ומדובר בסכום בלתי מבוטל. 25
מה גם שהאב לא יכול לעמוד בהוצאות דלק מוגברות נוכח מצבו הכלכלי: אשתו אינה 26
עובדת ומטופלת בתינוקת. 27
28
24. השינוי שמבקשת האם הינו שינוי מטלטל בחייו של הקטין הוא מעמיד בסכנה את הקשר 29
המשמעותי שלו עם אביו. המרחק בין ה--- ל--- הינו למעלה מ-62 ק"מ לכל כיוון. כאשר 30
משך זמן הנסיעה הכולל הינו כשעתיים באמצעות תחבורה ציבורית. האב סבור כי לאם אין 31
כל כוונה להביא את הקטין ל--- או להשיב אותו. כאשר בתגובתה לתסקיר התנגדה 32

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

- 1 להמלצות שחייבו אותה להביא את הקטין וטענה כי "נסיעה ל--- בתחבורה ציבורית תגזול
2 מהמבקשת זמן רב".
3
- 4 .25 האב מבקש להדגיש כי הינו מעורב ודומיננטי בחיי בנו, לוקח חלק פעיל בשגרת יומו,
5 בחינוכו ובחוויותיו. ברי כי המעבר מה--- למושב --- יפגע בקשר האמיץ שטופח ונבנה בין
6 האב לבנו במשך 11 שנים. האב סבור כי האם אינה מייחסת חשיבות למקומו בחיי הקטין.
7 האם מסיתה את הקטין, מאיימת על האב כי לא יפגוש את הקטין בכל מריבה שפורצת
8 ביניהם, התקשורת בין ההורים לקויה מאוד והם מתקשים בשיתוף פעולה ההורי ביום יום.
9 העדר שיתוף הפעולה ורמת הקונפליקט הגבוהה בין ההורים מסכנת את המשך קיומו של
10 הקשר בין הקטין לאב לאחר המעבר. לטענתו, העו"ס לא הביאה בחשבון במסגרת שיקוליה
11 בתסקיר השני את היכולת הסובייקטיבית של האם לשמור על קשר בין הקטין לאביו, שהנה
12 לקויה. האב מפנה לחקירת העו"ס במסגרתה ציינה כי התרשמה מיחסים מתוחים
13 וקונפליקטואלים בין ההורים. עוד ציינה כי האב מסר לה, שהאם אינה מאפשרת לו לקחת
14 את הקטין לפי זמני השהות וכי לא ידעה שהקטין לן אצל האב באמצע השבוע ויש לו הסדרי
15 ראייה נרחבים יותר. האב מציין כי האם הגישה נגדו בקשה לצו למניעת הטרדה מאיימת
16 ללא כל סיבה. בדיון שהתקיים במעמד הצדדים, בהסכמה ניתן צו הדדי שאסר על שימוש
17 במסרונים לצורך הקלטות ואיומים, שעה שהאם הודתה בדיון כי קיללה את האב.
18
- 19 .26 לטענת האב, הקטין זקוק ליציבות בייחוד לאור הטלטלות שעבר והזמן שנדרש להביאו
20 למקום הנוכחי מבחינה רגשית ולימודית במסגרת הנוכחית. כל שינוי בחייו עלול לערער את
21 היציבות. כאשר מדובר בילד שסובל מקשיים בלימודים ועד לאחרונה אף נהג להרטיב
22 בלילה בשינה. האב סבור כי רצון האם להעתיק את מקום מגוריה לשתי ערים שונות
23 במרחק גיאוגרפי בלתי סביר בתוך חודשיים, אינו עולה עם טובת הקטין אלא כי עם טובת
24 האם בלבד. האב מדגיש כי האם והקטין מתגוררים ב--- מזה למעלה מעשור ובכל התקופה
25 הזו בני משפחתה של האם מיעטו לפגוש את הקטין, כאשר את חגי ישראל היו הצדדים
26 חוגגים בביתם ולא הוזמנו לבית הוריה של האם, עימם היתה האם בסכסוך, ולא ברור על
27 איזה סביבה תומכת מדברת האם.
28
- 29 .27 האב סבור כי התסקיר השני התבסס על מפגש בודד בין ההורים ללא שמיעת הקטין. מבלי
30 שנעשה ביקור בבית הספר ובדיקת אינטראקציה בין האב לבנו. הבסיס היחיד להמלצות
31 הוא רצונה של האם, מבלי לבחון את תנאי המעבר כאשר בחקירה הובהר כי אין תשתית
32 מתאימה למעבר, לא דירה, לא עבודה ולא סידור לזמני שהות. העו"ס בתסקירה לא בדקה

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'
תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1 עניינים אלו, לא בדקה סוגיית מסגרת חינוכית מתאימה לקטין ולא ידעה כי הקטין לן אצל
2 האב.
3 לעניין ההמלצות לזמני שהות – הדגיש האב כי הן אינן ישימות כאשר האב עובד ב--- מידי
4 יום מהשעה 6:30 ועד השעה 18:00. בימים בהם פוגש את בנו יוצא מעבודתו בשעה 15:00.
5 על מנת שיוכל לפגוש בבנו פעמיים בחודש ב---, עליו לצאת מביתו בשעה 15:00 ולבלות עם
6 בנו שלוש שעות במרכז מסחרי במקום בביתו החם והנעים עם משפחתו, עם אחותו למחצה
7 של הקטין. לטענתו העו"ס לא הביאה בחשבון שבמפגשים אלו, הקטין לא יוכל לשהות עם
8 אחותו ואף האב ייאלץ להגיע לביתו בשעה 22:00 בלילה כאשר הוא אב לתינוקת בת מספר
9 חודשים. לאור כל האמור, עותר האב לא לאפשר לאם להעתיק את מקום מגוריה.

דיון

- 11
12 **"משפט הטבע הוא, שילד יגדל בבית אביו ואמו, הם שיאהבו אותו, הם**
13 **שיאכילו וישקו אותו, הם שיחנכו אותו, הם שיעמידו אותו על רגליו עד אם גדל**
14 **והיה לאיש. זו זכותם של אב ואם וזו זכותו של הקטין. "**
15 דברי כב' השופט חשין בע"א 3798/94 פלוני נ' פלונית, פ"ד נ(3) 133 בעמ' 154.
16
17 29. ברי כי בעת פרידת הוריו של ילד, נמנעת מהם האפשרות להעניק לו זכות זו, כמו גם לממשה
18 עבורו נוכח פירוק המשפחה. הרשות להחזיק בקטין, לקבוע את מקום מגוריו ומקום חינוכו,
19 הם חלק מתפקידי ההורים כאפוטרופוסים של הקטין. על ההורים להדבר ולהגיע להסכמות
20 בעניינים מסוג זה ומקום שלא יצליחו להגיע להסכמה, יוכרע העניין ע"י בית המשפט,
21 שישקול את שיקול טובת הקטין.
22 ראה סעיפים 15 ו-25 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב 1962.
23
24 30. ההכרעה בסוגיית מקום מגוריו של קטין, מקום בו לא הגיעו הוריו להסכמה הינה הכרעה
25 קשה במיוחד. על בית המשפט להכריע בדבר כאמור על יסוד עיקרון טובת הילד. טובתו של
26 הילד תבחן על פי הילד הספציפי. יפים לעניין זה דברי כבוד השופטת חיות בבע"מ 9352/04
27 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו]:
28 **"בכל מקרה ומקרה מקבל סיפור חיים משלו, ובכל מקרה ומקרה נפרשת בפני**
29 **ביהמ"ש מערכת יחסים שהיא ייחודית לבעלי הדין הניצבים לפניו כמשפחה**
30 **במחלוקת. ההכרעה בשאלה 'מהי טובת הקטין' במקרה הקונקרטי מחייבת**
31 **בחינה של עניינים עדינים ומורכבים הנוגעים לנפש האדם, ובהם, כאמור**

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1 הקשר בין ילדים להוריהם וחוסנו הנפשי של כל אחד מבני המשפחה להתמודד

2 עם מצבים שהחיים מזמנים לו..."

3
4 31. מלאכתו של בית המשפט אינה קלה, כאשר עליו לאזן ב"משולש הזכויות": בין זכותם של
5 הילדים לקיים קשר יציב ורציף עם שני הוריהם, לבין זכותו של ההורה המשמורן, בענייננו
6 האם להמשיך בחייה, לקבוע את מהלך חייה, לפתוח בחיים חדשים, בשים לב לכך שלאב
7 זוגיות חדשה, להתפתח, להתקדם ולגור בקרבת בני משפחתה המשמשים דמויות
8 משמעותיות ותומכות עבורה. מאידך עומדת זכותו של האב שאינו משמורן, להמשיך
9 ולקיים קשר משמעותי עם בנו, קשר שעומד בסיכון נוכח הבקשה להעתקת מקום המגורים.

10
11 32. במסגרת איזון הזכויות יש להביא בחשבון כי משמעות ההורות טומנת בחובה ויתור על
12 זכויות. לעניין זה, יפים דברי כבוד השופט ניצן סילמן בתמ"ש (קריות) 3461/05 פלונית נ'
13 פלוני [פורסם בנבו]:

14 "כאשר מביאים אנו כהורים, ילדים לעולם, 'מוותרים אנו' על זכויות רבות –
15 נשללת מאתנו פרטיות, חופש מסוים, שלוה מסוימת וזוכים אנו בהנאות רבות.
16 הוויתור הינו חלק מודע (ההדגשה במקור ש.א.), כחלק מאחריותנו ההורית,
17 יכולת השיקום, וניהול החיים לא נשללים אוטומטית, אלא שכפופים הם
18 לטובת הקטין."

19
20 33. טובת הקטין, על פיה תוכרע המחלוקת גם בתיק זה, היא מושג עמום וחמקמק, שעל בית
21 המשפט לצקת בו תוכן בכל מקרה ומקרה בהתייחס לקטינים הספציפיים בעניינם דן בית
22 המשפט, כמו גם הצדדים הקונקרטיים. (ראה בע"מ 10060/07 פלונית נ' פלוני [פורסם
23 בנבו]).

24 לצורך זה ייעזר בית המשפט במומחים שיסייעו בידו בעריכת מבדקים, איסוף נתונים ומתן
25 חוות דעת מקצועית.

26 בענייננו הוגש תסקיר ראשון שהמליץ שלא להתיר את מעבר המגורים ל---. בהמשך חזרה
27 בה האם מבקשתה למינוי מומחה. עם קבלת נתסקיר השני שהמליץ להעתר לבקשה לעבור
28 למושב ---, לא ביקש האב למנות מומחה מטעם בית משפט.

29 בנסיבות אלו בהעדר חוות דעת מומחה, בפני בית המשפט שני תסקירים. כידוע חוות דעת
30 ותסקירים יהוו חלק משמעותי במסכת הראיות שבפני בית המשפט ועל בסיסן תתגבש
31 תמונת המצב העובדתית. לעניין זה ראה בע"מ 27/06 פלוני נ' פלוני [פורסם בנבו]:

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625-06 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1 "חוות הדעת הן ההופכות את 'טובת הילד' ממוסד ערטילאי ואמורפי לבעל
2 משמעות ותוכן קונקרטי.

3 15. משהוגשה לבית המשפט חוות דעת של מומחה שמונה על ידו, מה משקל
4 יראה לתת לחוות דעת ולהמלצת המומחים? בפסיקת בית משפט זה כי ככלל
5 יאמץ בית המשפט את המלצת המומחים שמונו על ידו '...אלא אם כן קיימים
6 טעמים נכבדים ובעלי משקל ממשי, המצדיקים סטייה מאותה המלצה' (בע"מ
7 9358/04, רע"א 4575/00 בעמ' 332). בעניין זה נזכור ונזכיר כי המומחים הינם
8 ברי הסמכה באשר לקביעת טובתו של הילד במישור הרפואי, הפסיכולוגי, או
9 בכל תחום אחר לגביו מונו. הם בעלי הכלים, הניסיון והמומחיות המקצועיים.
10 יחד עם זאת, הגם שככלל, מטבע הדברים, יינתן במסגרת הבחינה
11 השיפוטית משקל רב ביותר לעמדתם של מומחים מקצועיים. הרי ההכרעה
12 השיפוטית מתחת ידו של השופט היא יוצא, לא מתחת ידו של המומחה
13 המקצועי. כבכל תחום בו מתבקשת קבלת חוות דעת מומחה, אין בית המשפט
14 משמש 'חותמת גומי' לעמדת המומחה המקצועי, אין הוא רואה בעובדה
15 מוגמרת אלא המלצה אשר ככלל יש ליתן לה משקל רב ביותר, אך לא מכריע.
16 האחראיות בקבלת ההכרעה מוטלת איפה כולה על כתפי בית המשפט ואין הוא
17 חולק בנטל האחראיות עם כל מומחה או מומחים מקצועיים, יהיו אלה רבים ככל
18 שיהיו. לפיכך, משהונחה בית המשפט חוות דעת מומחה, וגם אם תהא זו
19 נחרצת, ברורה וחד משמעית, אין בית המשפט פטור מהפעלת שיקול דעת
20 שיפוטי עצמאי בגיבוש הכרעתו. אכן, בתחום רגיש, עדין ומורכב זה, נדרש בית
21 המשפט לגבש הכרעה עצמאית, תוך שהו אנעזר בחוות דעת הגורמים
22 המקצועיים שמונו על ידי בית המשפט, וראיות נוספות אשר הובאו בפניו ואשר
23 את המשקל שיש ליתן להם הוא בוחן, באמות המידה שיקבע המחוקק
24 בפסיקת בתי המשפט, ואולי יותר מכל – תוך שהוא מדריך עצמו בניסיון
25 החיים, בשכל ישר, ברגישות ובהבנה למצבו המורכב של כל אחד מן המעורבים
26 בעניינים אלו. סיכומה של נקודה זו, האחראיות הכבדה המוטלת על כתפי בית
27 המשפט מחייבת אותו לבחון את חוות הדעת לגופה, ואין הוא מסיים מלאכתו
28 בעיון בחוות הדעת ובקבלת המלצת המומחים. "

30 34. תסקיר עו"ס לסדרי דין אינו מהווה חוות דעת מומחה כמשמעותה בסעיף 20 לפקודת
31 הראיות [נוסח חדש] התש"ל-1970. יחד עם זאת, כבר נפסק לא פעם, כי לתסקיר מעמד
32 מיוחד ויש ליתן לו משקל יתר בדומה למומחה כאשר הוא נערך על ידי גורם אובייקטיבי

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'
תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1 נייטרלי הממלא החלטתו בהתאם לחוק ועל פי החלטות בית המשפט. ראה לעניין זה ע"א
2 3554-91 פלוני נ' היועמ"ש. בע"מ 5072/10 פלוני נ' פלוני ובע"מ 4259/06 פלונית נ' היועמ"ש.
3 [פורסמו בנבו].

4 ראה לעניין משקלו של התסקיר פסק דינו של עמיתי, סגן הנשיא, כבוד השופט אסף זגורי
5 בתמ"ש 15-03-24846 [פורסם בנבו]:

6 "לפיכך ולכאורה, ככל שהתסקיר מבוסס על ממצאים, ראיות, חוות דעת
7 וכיוב', ביהמ"ש נוטה לאמצו ולהיפך, ככל שמדובר על תסקיר שמבוסס יותר
8 על הערכות ו/או דעות אישיות גם אם מקצועיות, כך יקל על בית המשפט
9 לדחות מסקנותיו והמלצותיו." "

10
11 לעניין שיקולי המעבר ראה הפסיקה שנסקרה ע"י עמיתי כבוד השופט נמרוד פלקס בתמ"ש .35
12 (ים) 11-11-6415 בעניין מ' נ' א' פורסם באתר נבו:

13 "במסגרת שיקוליו, על בית המשפט להביא בחשבון, בין היתר את השיקולים
14 כדלקמן: טיב הטיפול של כל אחד מההורים בקטינים בטרם המעבר, ראו
15 תמ"ש(טב') 10-04-12148 ס.ג. נ' ע.ס. 28.4.11, האם המעבר יאפשר להורה
16 שאינו עובר למלא את תפקידו ונוכחותו המשמעותיים בעולמם של הילדים
17 לגדלם ולממש את אחריותו ההורית. ראו תמ"ש(י-ס) 23723/05 ה.ס. נ' ר.ס.
18 (22.2.11), יש לבדוק את אופי הקשר שיווצר עם ההורה האחר עקב המעבר.
19 הנטל שיוטל על ההורים או מי מהם, קשרי החברה ומשפחה במקום הישן
20 והחדש. ראו עמ (ב"ש) 119/08 פלוני נ' פלונית (13.8.08), תמ"ש (קר')
21 7910/05 ג.ש. נ' ב.ע. (11.9.06), יש להתחשב בשאיפת ההורה העובר להתקרב
22 למשפחת המוצא או להתקדם מבחינה מקצועית. ראו תמ"ש (י-ס) 20148/02
23 פלוני נ' אלמונית (5.9.10). יש להעמיד במבחן הביקורת את סדרי עדיפויותיו
24 של ההורה המבקש לעבור עם הקטינים, כאשר השאלה המרכזית היא, היכן
25 מוקמו צורכי הקטינים במסגרת סדר העדיפויות אל מול צורכי ההורה המבקש
26 לעבור. ראו תמש (קר') 09-12-4212 פלונית נ' פלוני (9.7.10)."

27
28 בתמצית ייאמר, על בית המשפט לקבוע הסדר המגשים במידה המירבית את זכות הקטין
29 ליהנות ממסגרת יציבה כמו גם שמירה על קשר עם ההורה האחר. שומה על בית המשפט
30 לבחון האם צורכי הקטין מצדיקים את העתקת מקום המגורים, האם יש בהעתקת המגורים
31 כדי לפגוע במערכת היחסים בין האב לקטין והאם הפגיעה תהיה בדרגת חומרה שתביא לכך
32 כי טובת הקטין תועדף על פני רצונה של האם לשקם את חייה על ידי העתקת מקום מגוריה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1

2

ומן הכלל אל המקרה הנדון

3 36. שמעתי את הצדדים, קראתי את טיעוניהם ואת תסקירי העו"ס וכעת עלי לקבל את

4 ההחלטה אשר תהווה עבור הקטין את "הרע במיעוטו". אומר מיד, לא שוכנעתי כי יש

5 בשינוי המצב הקיים, ובהעדפת זכותה של האם להעתיק מקום מגוריה והתקרבות

6 גיאוגרפית לבני משפחתה, כדי לחזק את טובת הקטין. שוכנעתי כי ככל ואבכר את זכותה זו

7 של האם, תפגע טובת הקטין ללא הצדקה ואנמק.

8

9 37. התרשמתי כי לקטין קשר חם, חזק ואוהב עם שני הוריו ושניהם משמשים כהורים

10 משמעותיים על אף שהמשמורת בידי האם. האם אינה מייחסת מספיק מקום וחשיבות

11 למקומו של האב בחיי הקטין. אמנם היא טוענת בסיכומיה, כי היא רואה חשיבות רבה

12 בקשר של הקטין ואביו ותמיד עודדה קשר זה, היא אינה מעוניינת לפגוע בקשר ומאפשרת

13 הרחבתו ואולם, היא אינה רואה כיצד בקשתה זו להעתיק את מקום מגורי הקטין למושב --

14 - תפגע באופן ברור בקשר של האב והקטין. המעבר לא יאפשר לאב להמשיך ולמלא את

15 תפקידו ולהיות נוכח באופן משמעותי בעולמו של הקטין. כיום הקטין שוהה עם אביו

16 פעמיים בשבוע בביתו ביחד עם משפחתו החדשה של האב כאשר לאב נולדה תינוקת, אחותו

17 למחצה של הקטין. קיום זמני שהות בקניון ב--- לא יאפשר זמן משפחתי מיטיב ובראייה

18 לעתיד, ככל שהקטין יגדל ועיסוקיו יהיו אחרים ומרובים, לא יהיה זה ריאלי לקיים מפגש

19 אחד סתמי בקניון במקום שני מפגשים שבועיים, בסביבת מגוריו הטבעית של הקטין, בסמוך

20 לעולמו החברתי, כאשר שני ההורים גרים בסמיכות אחד לשני. ברור כי שהות בבית האב,

21 מפגש עם אחות והצעירה, הכנת שיעורי בית בצוותא, סעודת ערב משפחתית ואף לינה,

22 משמעותיים לעין ערוך ממפגש בקניון. זמני השהות במתכונת שהוצעה לא רק יצמצמו את

23 הקשר בין האב לבנו אלא יפגעו באיכות הקשר ואף עלולים לגרום לריחוק.

24

25 38. בפני בית המשפט הונחו כאמור שני תסקירים. הראשון שהמליץ שלא להעתיק לבקשה

26 להעתיק מקום המגורים ל--- והמאוחר, שהמליץ להעתיק לבקשת האם להעתיק מקום

27 מגוריה למושב ---. סבורני כי נפלו פגמים בתסקיר המאוחר, מצאתי כי הוא בלתי מעמיק,

28 מבוסס על התרשמות אישית ונעדר בדיקות וממצאים מבוססים. לכן אין בדעתי לאמצו.

29 העו"ס לסדרי דין ציינה בתסקירה, כי להערכתה המקצועית יש זכות בסיסית לכל הורה

30 להיטיב את תנאי חייו, כאשר שיקום זה יתרום גם לרווחת הבן הקטין שיצא נשכר מהמעבר

31 לסביבה משפחתית מוכרת והאם תחוש שביעות רצון ורווחה אישית. להתרשמותה זו של

32 העו"ס לא הונחו אדנים. העו"ס לא שאלה את האם היכן היא מתכוונת לעבוד, היכן היא

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

- 1 תתגורר, האם בדקה מסגרת חינוכית מתאימה לצרכיו של הקטין והאם תוכל לקחת חלק
2 פעיל בחלוקת נטל ההסעות לצורך ביצוע זמני השהות.
3 העו"ס ציינה כי שיקום האם יתרום לקטין מבלי שבחנה איזה שיקום צופן המעבר לאם.
4 בחקירתה הסבירה העו"ס כי הסיבה שהאם מבקשת לעבור למושב היא על מנת להעזר בבני
5 משפחתה בהשגחה על הילד, כאשר שם מצויה משפחתו המורחבת והיא תוכל להעזר בהם
6 במקום לקנות עזרה לצורך שמירה על הילד. אדגיש כי הצדדים מתגוררים מזה עשר שנים ב--
7 - ולא הובאה בפניי כל ראיה על קניית עזרה בטיפול בקטין.
8
9 משלא נבחן עניין השיקום בתסקיר, הפנה בית המשפט שאלות ישירות לאם, במסגרת
10 חקירתה הנגדית, על מנת להבין מה עומד על הפרק.
11 מחקירת האם (ראה עמ' 18 ו-22 לפרוטוקול) הובהר כי היא נפרדה מבן זוגה עימו תכננה
12 להתגורר ב---, ושבגין הקשר עימו נפתח כל ההליך. אין לאם הצעת עבודה קונקרטיית,
13 אפשרות ללימודים או שינוי מקצועי וקידום. האם הצהירה בגילוי לב כי היא מקווה שתוכל
14 להשתלב בעבודה בגן הילדים בו אמה עובדת במושב --- וככל וזה לא יסתייע, תוכל להשתלב
15 בעבודה בסניף --- של חברת ---, בה היא עובדת כיום ב---.
16 לעניין מקום המגורים, האם לא הייתה בטוחה כי תמצא דירה או יחידת דיור במושב ---
17 ולכן יתכן שתתגורר ב--- (עמ' 23 לפרוטוקול).
18 לעניין התמיכה המשפחתית, התברר כי שני הוריה של האם עובדים במשרה מלאה ולא
19 נוהגים (עמ' 23, 25 לפרוטוקול). אחיה המתגורר עימם הינו נכה ואח נוסף רווק מתגורר ב---.
20 יודגש כי נוכח גילו של הקטין, 11 שנים לא ברור מדוע דווקא כעת חשה האם כי היא זקוקה
21 לתמיכת בני המשפחה בגידולו, שעה שהקטין נמצא בראשית גיל ההתבגרות והופך לעצמאי
22 יותר. הסברה של האם בעמ' 25 לפרוטוקול, כי אביה יוכל לסייע בהשגחה על הקטין
23 בחופשות ממוסדות החינוך, מאחר והוא עובד במוסדות לחינוך אינו מתקבל על הדעת נוכח
24 גילו של הקטין ואינו יכול לשמש בסיס להצדקת המעבר.
25
26 העו"ס לסדרי דין המליצה על זמני שהות תוך חלוקה שווה בין ההורים של נטל ההסעות,
27 כאשר נראה כי לא הייתה מודעת לכך כי לאם אין רישיון נהיגה וכך גם להוריה שבהם היא
28 מבקשת להסתייע. שוכנעתי כי לאם אין אפשרות מעשית להסיע הקטין ארבע פעמים בחודש
29 ל--- כפי שהמליצה העו"ס.
30 בתגובתה לתסקיר טענה האם כי לא תוכל להסיע את הקטין לאב מאחר ואין לה רישיון
31 נהיגה ורכב והנסיעה בתחבורה ציבורית תגזול ממנה זמן רב. האם עתרה לחייב את האב
32 במלוא נטל ההסעות כאשר היא תשתתף עימו בהוצאות.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1 בדיון ההוכחות, בתשובה לשאלת בית המשפט כיצד תסיע את הקטין לאביו השיבה האם, כי
2 יש רכבת מ--- ל---, שאחיה יקפיץ אותה לרכבת וזו שעה נסיעה ועוד 5 דקות מהמושב לרכבת
3 ב---. בפועל המרחק בין מושב --- לתחנת הרכבת ב--- הינו כ-8 ק"מ והמרחק בין המושב ל---
4 שם מתגורר האב הוא 64 ק"מ. זמן הנסיעה ברכב פרטי שלא בפקקי תנועה עומד על כשעה ו-
5 5 דקות וברור כי באוטובוס וברכבת יגלוש לשעה וחצי עד שעתיים לכל כיוון ויכרסם בזמן
6 המפגשים שנקבע לשלוש שעות בלבד: 17 עד 20.

7 נוכח דברים אלו שלא קיבלו כל התייחסות בתסקיר והופנו לאם בחקירה נגדית, שינתה האם
8 מגרסתה ותחת נסיעה בתחבורה ציבורית וטענה בסיכומיה, כי הוריה יסייעו לה לממן מוניות
9 ספיישל בעלות של 500 ₪ לכל מפגש. (250 ₪ לכל כיוון). בכל הכבוד בית המשפט אינו יכול
10 לבסס פסק דין ומתן הוראות לקיום זמני שהות על בסיס טענה כזאת בסיכומים וזאת אף
11 בשים לב למצבה הכלכלי של האם שאין לה רכוש, היא עובדת בעבודת סיעוד ומיוצגת על ידי
12 עורך דין מהלשכה לסיוע משפטי. עלות מוניות ספיישל 4 פעמים בחודש (פעמים באמצע
13 השבוע ופעמים בסוף השבוע) מגיעה ל- 2,000 ₪ לחודש לפי החשבון שערכה האם. דומני כי
14 ההצהרה בסיכומים ניתנה מן הפה אל החוץ ולא ברצינות ולכן לא ניתן לבסס עליה התחייבות
15 ממשית.

16
17 41. כאמור בית המשפט לא שוכנע כי המעבר למושב --- טומן בחובו שיקום של ממש לאם כפי
18 שטענה, שעה שאין מדובר במעבר מגורים לצורך קריירה, לימודים או זוגיות שניה, אלא
19 לצורך נוחות בלבד: הרצון להתגורר בקרבת הוריה של האם. נראה כי חיוני יותר לקטין
20 להתגורר בקרבת שני הוריו מאשר בקרבה לבני משפחתה של האם. צרכיו ההתפתחותיים של
21 הקטין מחייבים נוכחות של שני ההורים ולא דווקא של בני משפחה מורחבת אותם ניתן
22 לפגוש בחגים, בסופי שבוע ובחופשות. ככל שלסבים נכונות לשלם מוניות לטובת הסעת הקטין
23 לאביו, מוטב שיוציאו כספים אלו בנסיעה לבקר את הקטין בביתו באיזור מגוריו הטבעי
24 בסמוך לשני הוריו. אין הגיון לטלטל את הקטין להתחלה חדשה ולמגורים במקום חדש על
25 מנת לאפשר לו קרבה לסבים ולדודים מצד אימו. זכותו של הקטין לקשר נגיש וזמין עם שני
26 הוריו הינה זכות בסיסית הגוברת על הזכות לקיים קשר עם בני המשפחה המורחבת ויודגש
27 כי הצדדים והקטין מתגוררים ב--- מזה כעשר שנים.

28
29 42. הערכתה המקצועית של העו"ס בתסקיר המאוחר הייתה, כי לאור מתווה המפגשים עליו
30 המליצה, מעבר המגורים לא יפגע בהסדרי השהות של האב והקטין. הערכה זו שגויה.
31 העו"ס ציינה כי להערכתה אין שינוי מהותי בזמני השהות ולצדדי אין בסיס לקביעתה זו.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1 מאז ותמיד התקיימו זמני שהות בין האב לקטין פעמיים בשבוע ולא אחת לשבוע, כך קובעות
2 הוראות הסכם הגירושין ואף העו"ס לסדרי דין ציינה זאת בתסקירה הראשון. כלומר,
3 המלצת העו"ס לקיום מפגש אחד בשבוע פעם ב--- או לחילופין ב--- ע"י הסעה של האם,
4 צמצמה את ההסדר הקיים במחצית. לא זו בלבד אלא שקביעת העו"ס כי הקטין יפגוש באב
5 פעמיים בחודש בקניון פוגעת אף היא באיכות הקשר שכן מפגש בקניון אינו שקול למפגש
6 משפחתי בביתו של האב, עם אשתו ואחותו. וההמלצה להסעת הקטין בפעמיים נוספות
7 בחודש על ידי אימו מנותקת לגמרי ממציאות חייה של האם כפי שכבר הסברתי.

8 כן לא הייתה העו"ס מודעת להעמקת הקשר ולעובדה כי הקטין החל ללון אצל האב גם
9 באמצע השבוע. ראה עמ' 13 לפרוטוקול:

10 **"כשכתבתי את התסקיר לא ידעתי שהוא לן באמצע השבוע ולא ידעתי שהוא מגיע כ"כ**
11 **הרבה בשבוע לבית האב יותר מפעם בשבוע".**

12 משמתמוטט המתווה לקיום זמני השהות, הרי שמתמוטטת לטעמי ההמלצה כולה ולא ניתן
13 להעתר לבקשה להעתקת המגורים על בסיס מסקנה שגויה כי זמני השהות ימשיכו להתקיים
14 כפי שהתקיימו עד כה.

15
16 43. כאן המקום לציין כי בית המשפט התרשם כי החלטת האם להעתיק את מקום מגורי הקטין
17 ל--- לא גובשה בכובד ראש. כך מסרה האם לעו"ס ביום 15.8.17 כי היא נמצאת בזוגיות מזה
18 8 חודשים עם בן זוג המתגורר ב--- והיא מבקשת לעבור להתגורר עימו ב---. הצעתה לקיום
19 זמני שהות בן האב לקטין הייתה אז: האב יוכל לבקר את בנו ב--- שעה שיבקר את אחיו
20 שמתגורר גם הוא ב---.

21 ארבעה חודשים לאחר אותה פגישה, נפגשה שוב האם עם העו"ס ומסרה לה: "כי ירדה
22 מהנושא של מעבר ל---" ומבקשת לעבור להתגורר במושב --- שם תסתייע בתמיכה של בני
23 משפחתה. בדיון התברר כי היא כבר לא בזוגיות עם אותו בן זוג וחשוב לה להיות קרובה
24 להוריה שיסייעו בגידול הקטין.

25 נימקוי העו"ס שהיו בבסיס המלצתה שלא להתיר המעבר בתסקיר הראשון נעלמו כלא היו
26 מהתסקיר המאוחר ללא כל הסבר וראוי להתייחס אליהם. בתסקיר הראשון ציינה העו"ס כי
27 בפני הקטין עומדים אתגרים לא פשוטים: נישואי שני הוריו והצטרפות אח חדש לכל
28 משפחה, כאשר הסתגלות למקום מגורים ומקום לימודים חדש יכולים להטיל נטל נכבד על
29 הקטין.

30 האם כאמור נפרדה מבן זוגה ולמרבה הצער הריונה לא התפתח. לאב כאמור נולדה לפני
31 מספר חודשים תינוקת. משמע האתגרים עדיין כאן: הקטין מתמודד עם נישואי האב לאשה
32 חדשה שהיא אם לשלושה ילדים מנישואיה הקודמים, עם הולדת תינוקת לאב ולאשתו-אחות

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1 למחצה לקטין, עם פרידת האם מבן זוגה ואובדן הציפיה לאח נוסף מהאם. כל אלה ודאי
2 נותנים את אותותיהם על הקטין ובכל זאת לא בא זכרם בתסקיר המאוחר.
3 לא זו בלבד אלא שהעו"ס ציינה בחקירתה בעמ' 15 לפרוטוקול, כי היא מודעת לבעיות
4 הרגשיות של הקטין, לעובדה שהוא מרטיב בבית אימו במיטה ואצל אביו לא וציינה כי היא
5 יודעת שהדברים מטופלים.
6 ראה גם דברי האם בעמ' 30 לפרוטוקול כאשר נשאלה על בעיותיו הרגשיות של הקטין:
7 **"הוא מטופל ---, הוא עשה אבחון ומעבר לזה הוא לא מטופל בשום דבר. אין לו שום**
8 **טיפול שהוא מקבל, הוא בסדר גמור, יש לו עזרה במסגרת החינוכית.**
9 **ש. האם במסגרת הבדיקות שלך לקראת המעבר שאת מתכננת, האם בדקת בבית ספר,**
10 **האם הם מתאימים לא' מבחינת הבעיות הריגשיות שיש לו?**
11 **ת. קודם כל, במועצה שהמושב משתייך אליה, יש בית ספר לחינוך מיוחד, זה מועצה ---.**
12 **גם ב--- בדקתי ויש בתי ספר עם כיתות קטנות וכמובן שהוא יצטרך לעבור וועדת השמה."**
13 נראה כי גם נסיבות אלה מחזקות את ההחלטה שלא לבצע שינוי מקום מגורים של הקטין.
14 שינוי שטומן בחובו לא רק מתחים בגין הסתגלות למקום מגורים חדש ובית ספר חדש, בצד
15 הקשיים הרגשיים הקיימים, אלא גם מתחים הכרוכים במערכת היחסים בין ההורים, את
16 הקושי לרצות את שניהם, לשהות זמן משמעותי עם כל אחד מהם, בשים לב לקונפליקט
17 המתמשך בין ההורים, כפי שיפורט בהמשך.
18
19 44. העו"ס התרשמה כי בין הורים מערכת יחסים מתוחה וקונפליקטואלית, שהם מתקשים
20 לתקשר סביב נושאים הקשורים לקטין והתקשורת ביניהם מאופיינת בגידופים, קללות וכיוב.
21 נראה כי המלצותיה בשים לב למערכת יחסים שכזו אינן ישימות כאשר מפגש בין האב לקטין
22 תלוי ברצונה הטוב של האם להגיע לביתו.
23 שוכנעתי כי המלצת העו"ס לקיום זמני שהות בהם שני ההורים חולקים בנטל ההסעות
24 דורשת מערכת יחסים הדוקה ומשתפת פעולה, מה שלא ניתן לומר על מערכת היחסים של
25 הצדדים בענייננו. למרבה הצער, ההורים מנהלים תקשורת מורכבת הכוללת איומים ואלימות
26 מילולית שהצריכו מתן צו הדדי למניעת הטרדה מאיימת. העו"ס לסדרי דין היתה מודעת לכך
27 כי האם איימה לא פעם על האב שלא תאפשר לו לראות את הקטין ואולם כאשר שני הצדדים
28 מתגוררים בסמיכות אף שקיים קונפליקט עז בין ההורים יכול האב להגיע לאסוף את הקטין
29 מבית האם. לא כך, כאשר בין בתי ההורים מרחק של 60 ק"מ ונטל ההסעות מוטל גם על
30 האם המשמורנית. אציין כי בסמוך להגשת התובענות הגישה האם כנגד האב בקשה לצו הגנה
31 בביהמ"ש לענייני משפחה בקריות על אף שהיה תלוי ועומד הליך בפני. ביהמ"ש בקריות נעתר
32 לבקשת האם שטענה כי האב קילל אותה, תקף אותה ואיים למרר לה את החיים ונתן צו

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

- 1 למניעת הטרדה מאיימת. הדיון במעמד הצדדים כמובן הועבר אליי לאחר שהאב הגיש תצהיר
2 תשובה והכחיש בכל תוקף את טענות האם והדגיש כי היא שמקללת אותו ומאיימת עליו כי
3 תפתח כנגדו מלחמה, הכל לאחר שהגיש נגדה תביעה לצו מניעה להעתקת מקום המגורים.
4 לתצהירו צורפו צילומים של מסרונים קשים בהם התבטאה האם כנגד האב:
5 **"משפחה של חולי נפש אתם... לך תאשפו את עצמך כמו דודה שלך שם מקומך.**
6 **אני מבטיחה לך שגם אם אני לא יעבור מה שלא יקרה אתה מחוק מהחיים שלנו. את הבן**
7 **שלך תראה רק במרכז קשר. בן אדם שמאיים ומחזיק נשק מסוכן לסביבה ובטח שלילד שלו**
8 **ואני אלחם בך כמה שצריך ואתה לא תתקרב לבן שלך.**"
9 במהלך הדיון במעמד הצדדים הוצגו הודעות נוספות ששלחה האם לאב ממכשיר הטלפון של
10 הקטין וביניהן הודעה:
11 **"חתיכת שקרן מסריח, אינשאללה תקבל שבץ לפני המשפט או במשפט עצמו, שלא נראה**
12 **את הפרצוף שלך בחיים שלנו".**
13 לשאלת ביהמ"ש אישרה האם כי אכן שלחה את ההודעה מהטלפון של הקטין למרות שיש לה
14 טלפון משלה וטענה כי לאחר משלוח ההודעה מחקה אותה. עוד טענה כי האב מקלל אותה
15 בנוכחות הילד. בנסיבות אלה קיבלו הצדדים את המלצת ביהמ"ש לצו הדדי למניעת הטרדה
16 מאיימת והתחייבו שלא לשלוח מסרונים מאיימים ומשמיצים. אומנם הרוחות נרגעו מאז
17 ואולם יש באותה התנהלות של הצדדים כמתואר בתיק הי"ט 17-10-22686, כדי ללמד על
18 הצדדים, על היכולת הלקויה שלהם לשתף פעולה לטובת הקטין, על העדר היכולת שלהם
19 להעמיד את הקטין וטובתו לפני הכל ולערב אותו בסכסוך שביניהם.
20 נראה אם כן כי המתווה שגיבשה העו"ס לסדרי דין אינו מציאותי ואינו עולה בקנה אחד עם
21 היכולות והתנאים של הצדדים. מאידך, אין בדעת ביהמ"ש להטיל על האב פעמיים בשבוע או
22 אחת לשבוע את הנסיעה מה--- למושב --- כאשר קיימות עלויות כספיות לנסיעות ובנוסף
23 מחיר משפחתי כאשר לאב משפחה, אישה ותינוקת, והוא אינו יכול פעמיים בשבוע לצאת
24 מוקדם ממקום העבודה, לשהות עם בנו בקניון ולהגיע בשעות הלילה לביתו. כפי שהאם
25 זכאית לשיקום והתפתחות, כך זכאי גם האב ועל בית המשפט לעשות את האיזון בין שני
26 ההורים ולא "לדרוס" את איכות החיים של אחד מההורים לטובת השיקום של האחר.
27
28 45. בית המשפט לא פגש את הקטין שהעדיף להעביר את הדברים באמצעות המחלקה לשיתוף
29 ילדים. תוכן השיחה חסוי ואולם ניתן לשתף את הצדדים בהתרשמות, כי הקטין אוהב את
30 שני הוריו, קשור אליהם, אוהב לשהות עם שניהם, מביע אהבה וגאווה באחותו הקטנה,
31 התרגל למציאות חייו בשני בתים ואינו חפץ בשינוי. רצונו של הקטין אינו הפרמטר היחיד
32 ואולם בנסיבות שבפני הוא עולה בקנה אחד עם כל המשתנים שפורטו לעיל.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'

תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

- 1 הותרת המצב בעינו תאפשר לקטין להמשיך וליהנות מקשר משמעותי, קרוב ורצוף עם שני
2 הוריו מבלי לאבד את היכולת ליהנות מבילוי משותף בחיק המשפחה המורחבת בסופי שבוע
3 בהם הוא שוהה עם אימו. כן יתאפשר לו לבסס יחסי אחאות עם אחותו למחצה, תינוקת בת
4 חצי שנה, שמערכת היחסים בינה לבין הקטין לא הובאה בחשבון כלל בתסקיר.
5
- 6 46. כן יש להביא בחשבון כי הקשר של האב והקטין התחזק בעת האחרונה. האם אישרה זאת
7 בחקירתה וציינה כי נעתרה לבקשת האב להלין את הקטין בביתו גם באמצע השבוע וגם
8 בסופי שבוע ארוכים החל מיום ה'. כן אישרה כי היא נעזרת באב גם לא בימי זמני השהות
9 שלו וכי הוא מסיע את הקטין בבוקר לבית הספר באמצע השבוע מביתה. עוד אישרה האם כי
10 הקטין נעזר באביו בהכנת שיעורי בית. האם ביקשה לטעון כי חיזוק הקשר נעשה רק בסמוך
11 לדיון. אין בדעתי לבחון מועד העמקת הקשר ואולם ברור כי כל העמקה של הקשר בין האב
12 לקטין נעשית לטובת הקטין ולא דווקא לטובת ההליך המשפטי ואין להתעלם ממנה. ברי כי
13 העתרות לתביעת האם תסכן העמקה של הקשר ותביא לדילולו, באופן שאינו לטובת הקטין
14 כפי שפורט בהרחבה במסגרת פסק הדין.
15
- 16 47. טרם נעילה אעיר, בית המשפט ער ואמפתי לרצונותיה של האם ואולם סבור כי אין בויתור
17 האם על רצונה להתגורר בסמוך להוריה כדי למנוע ממנה להתפתח ולשקם את חייה, הן
18 בעבודתה והן בהקמת זוגיות חדשה. ביקוריה בחיק המשפחה המורחבת ימשיכו להתקיים
19 מידי סוף שבוע שני, כאשר הקטין יוכל להמשיך וליהנות מבילוי משותף עם סבו וסבתו ואחיה
20 של האם מבלי לאבד את זכותו הטבעית לקיים קשר משמעותי וקרוב עם אביו.
21
- 22 48. אשר על כן, אני נעתרת לתביעת האב, דוחה את תביעת האם וקובעת כי נאסר על האם
23 להעתיק את מקום מגורי הקטין מה--- למושב --- או ל---.
24
- 25 על מנת לא להסלים את מערכת היחסים בין ההורים ובשים לב לכך כי האם מיוצגת על ידי
26 הלשכה לסיוע משפטי אינני עושה צו להוצאות.
27
- 28 פסק הדין מאושר לפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים.
29
- 30 **המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים ותסגור התיקים.**
31
- 32 ניתן היום, י"ג אב תשע"ח, 25 יולי 2018, בהעדר הצדדים.
18 מתוך 19

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תלה"מ 17-06-39625 ש' ואח' נ' ש'
תלה"מ 17-09-6016 ש' נ' ש'

1

שלי אייזנברג, שופטת, סגנית הנשיא

2

3

4

5

6

7

8

9

ולתתים סגורות